

Esteve Albert va escriure al periòdic *MATARÓ*, data 24 de desembre de 1970, unes notes sobre en Lluís Ferrer i Clariana.

Pel seu interès hem cregut molt convenient de transcriure-les.

RECORD I HOMENATGE A LLUÍS FERRER I CLARIANA

«Vaig fer-hi la coneixença a l'Agrupació Científico-Excursionista del Círcol Catòlic d'Obrers l'any 1931.

D'ell va partir la idea d'un curset d'Arqueologia del Maresme que hi donà, llavors, Marià Ribas.

Hi assistien també Josep Montells i Jesús Illa. Allí s'inicià una amistat i una coincidència d'il·lusions i d'iniciatives que es traduïren en una pila de realitzacions, de les quals fou ell l'ànima i l'apòstol més abnegat.

Ell, l'Illa i jo, per exemple, fórem sota el guiatge de mossèn Plandolit (consiliari de l'entitat) els promotors i primers mestres de l'escola que, després, el Sr. Banet ha regentat, en ampliació i milloraments constants, fins a esdevenir una de les institucions escolars més reeixides de Mataró.

Fou, també, ell qui ens portà a les prospeccions i excavacions que feia Marià Ribas al poblat de Burriac i als altres vestigis prehistòrics dels voltants de Mataró.

Entre els anys 1931 i 1939 Lluís Ferrer i Clariana, Marià Ribas i Jesús Illa feren una tasca meritíssima d'ordre pedagògic, de promoció cultural, de recerca arqueològica i de salvaguarda del patrimoni artístic del Maresme, de la qual la joventut d'avui no pot fer-se pas idea.

Durant la guerra civil, sobretot, col·laborant amb Rafael Estrany, llavors director del Museu, i protegits per Julià Gual, evitaren una pila de destrosses en esglésies i ermites (començant per l'arxiprestal de Santa Maria) que bé valdria que en un llibre fos consignat.

Acabada la guerra, uns quants joves s'afegiren a la colla, Jaume Lladó, Santiago Martínez i, de vegades, Joaquim Llovet, els germans Arenas i algun altre.

Lluís Ferrer creà l'Obra de Sant Francesc, pro-restauració d'ermites i publicacions monogràfiques sobre monuments històrico-religiosos, i, més tard, la Secció d'Història i Arqueologia del Museu, amb Marià Ribas de president, com esqueia.

En publicacions de tota índole i sobretot en el seu portaveu *MVSEV* hi ha constància de la tasca que es dugué a terme entre els anys 1945 i 1950, base de la qual, en nivells més o menys distints, s'ha prosseguit a Mataró i tota la comarca, referida a història, arqueologia, salvaguarda i restauració de monuments.

Des de l'any 1955 ençà, jo en puc parlar molt poc, ja que he passat la major part del temps fora de Mataró... He tingut, però, ocasió de constatar-la per les referències de premsa i, sobretot, de Lluís Ferrer, que, de tots, era amb el qui més em relacionava.

Amb Lluís Ferrer havíem pensat de fer moltes més coses de les que la manca de temps i de mitjans ens ha permès de dur a terme. Per a ell –i per a mi– els veïnats d'Alfar i el Corredor i el de Mata eren la quintaessència del Maresme. En coneixíem casa per casa, pedra per pedra. Havíem pensat publicar-ne seriosos estudis, així com ens proposàvem de publicar monografies sobre totes les ermites del Maresme.

Una de les coses que emprenguérem amb més satisfacció fou l'homenatge a mossèn Lluís Mas, l'arxiver diocesà, fill de Premià de Dalt (nat a Sant

Mateu i batejat a la Cisa), tan lamentable, i injustament oblidat. El Dr. Mas fou potser l'únic capellà que corregué, respectat per tothom, amb sotana sempre, fins durant la guerra civil. (Un sant i un savi que inspirava veneració fins als anticlericals).

En Lluís Ferrer Clariana era com un mossèn Mas seglar. La seva religiositat era coratjosa, profunda, sincera i nítida com un cristall. La seva tenacitat, la seva paciència, la seva predisposició a l'esforç (tot i la seva migrada salut) eren sorprenents.

L'any passat m'envià la seva monografia sobre la parròquia de Santa Maria. Pel meu compte, jo li anava fent a mans les que havia publicat sobre *Sant Ot, bisbe d'Urgell, La Seu d'Urgell, bressol i reducte* i *l'Empordà al temps visigòtic i l'Alta Edat Mitja*.

Convinguérem, llavors, que jo prepararia un treball sobre els temps obscurs del Maresme, tema per al qual recollia materials des de feia anys. Havíem convingut que a mitjan estiu li duria i ell hi treballaria per a presentar-lo junts al Premi Iluro d'enguany.

Desgraciadament tingué un altre terrabastall i vaig esperar uns dies per a veure'l.

Hi vaig passar a primers de setembre i vaig adonar-me que no podia sobrecarregar-lo de treball.

Amb tot, jo comptava que en Lluís Ferrer es referia.

De pas cap a Barcelona, en tornar d'organitzar l'homenatge que el Rosselló dedicà a Josep Carner el 18 d'octubre, vaig saber que el meu admirat company de tantes caminades, de tantes campanyes de restauració d'ermites, i d'excavacions i de projectes, havia traspasat.

Indefallent defensor de les millors causes, esperit dreturer, insubornable, sofridor i conciliador com ell, no en sé de cap més.

Jo no sé entre tants i tants companys com tinc i he tingut en aquesta època, tan obstructiva (que ens ha tocat de viure) de cap que el superés en eficàcia, en rectitud d'intenció i en elevació de sentiments.

Sense ell no tindríem tan dignament restaurades les ermites de Sant Martí de Mata, de Sant Cristòfol de Cabrils, el santuari del Corredor, l'església d'Alfar, moltes obres de la basílica de Santa Maria, de Santa Rita de Valldeix i d'altres...

En Ferrer Clariana us donava la sensació que duia en el cor i en el pensament una mena d'altar major, sempre il·luminat, amb imatges rutilants del Sant Crist, la verge de l'Assumpció, sant Francesc, sant Pau, sant Jordi, sant Desideri i tots els sants de les ermites i altars pels quals maldava insistentment.

Modest, tímid, discret, era una mena de lliçó vivent per als altres (sobretot per als qui no hem sabut ésser-ho més).

Era incansable i ho suportava tot. Exemple de virtuts del companyerisme (la lleialtat, l'ajuda, la solidaritat, la condescendència, la bonhomia per suportar fins les bromes pesades), exemple de civisme (correcció, bones maneres, preocupació per la netedat i l'ennobliment de la ciutat).

¿Què no hauria arribat a fer en Ferrer si hagués estat comprès, ajudat? Va passar la vida fent captiri per aquestes obres, a l'estil dels antics ermitans. Era com una mena d'ermità major de totes les nostres ermites, el darrer paborde de tots els altars; però, amb dots de persuasió excepcionals.

Sovint es tragué el pa de la boca per a donar-lo a un sant; vull dir, que deixà de pagar una factura pròpia per pagar-ne una d'alguna imatge restaurada (que s'havien compromès a pagar d'altres que a darrera hora li fallaven).

Alguns el bescantaven per això.

En aquest país hem escudat tanta malícia i tanta avarícia —en l'adagi de primer és l'obligació que la devoció—, que difícilment podíem entendre en Ferrer.

Quan l'obligació de tots (de particulars benestants i de les corporacions responsables de la cultura i l'art de la ciutat i de la comarca) era d'haver ajudat suficientment un home que ens hauria convertit la contrada en espill per a totes les altres!

El pobre Ferrer visqué sempre entre dificultats per la mesquinesa dels qui no volíem adonar-nos de la seva estrènia i pertinaç defensa del nostre patrimoni sagrat; ens va salvar molt més del que mereixíem, moltíssim més del que li reconeguérem.

No ho dubteu gens.»

Esteve Albert